

Taloudellinen mielenrauha 2021

Taloudellinen mielenrauha syntyy arjessa tehtävistä valinnoista

Suomalaisten ja pohjoismaalaisten naapureidemme taloudellista mielenrauhaa kuvaava raportti julkaistaan jo neljättä kertaa. Olemme eläneet poikkeuksellisia aikoja aina siitä lähtien, kun koronapandemia sulki maailman. Sulkutoimien myötä kotitalouksien kulutusmahdollisuudet rajoittuivat merkittävästi ja osalle on kertynyt säästöjä, jotka nyt pandemian loppuvaiheessa pääsevät vähitellen käyttöön. Elämme tilanteessa, jossa odotamme yksityisen kulutuksen vahvistavan lähivuosien talouskasvua.

Sukan varteen kertyneet suomalaisten kotitalouksien säästöt näkyvät selvästi Taloudellinen Mielenrauha -tutkimuksen tuloksissa. Suomalaisten luotto omaan taloudelliseen tilanteeseensa on kasvanut merkittävästi, ja olemme saavuttaneet vertailutuloksissa naapurimaatamme Ruotsia. Suomalaiset myös uskovat muita Pohjoismaita useammin, että talustilanteemme on paremmalla tolalla viiden vuoden päästä. Yleisesti huoli rahojen riittävydestä on laskussa kaikissa Pohjoismaissa.

Positiivisista merkeistä huolimatta suomalaisten taloudellinen mielenrauha on kuitenkin edelleen hieman matalammalla tasolla kuin muissa Pohjoismaissa. Erityisesti pienituloiset naiset ovat huolissaan omasta taloudestaan, vaikkakin toimeentuloon liittyvät huolet ovat hieman laskeneet pandemiaa edeltäneestä ajasta. Kokonaisuuden kannalta tärkeäksi muodostuvat menojen ja tulojen hallinta sekä säästöön jäävän rahamäärän kasvattaminen sijoittamalla.

Jokaisella suomalaisella on oikeus taloudelliseen mielenrauhaan. Raha tai vauraus ei automaattisesti tuo onnea, mutta se tarjoaa taloudellista mielenrauhaa ja taloudellista itsenäisyyttä varsinkin epävarmoina aikoina.

Koronapandemian vaikutukset näkyvät yhteiskunnassamme vielä pitkään. Virus on herättänyt meidät ymmärtämään, että arkemme voi hetkessä muuttua ja sulkutilanteiden takia taloutemme voi järkkäytyä mahdollisen työttömyyden tai lomautusten takia. Virus, joka sulki ihmiset koteihinsa, antoi muistutuksen myös siitä, että ihminen on lopulta vain pieni osa luonnon ekosysteemiä ja sen monimuotoisuuden turvaaminen sekä ilmastonmuutoksen huomioiminen kaikessa tekemisessämme on ensiarvoisen tärkeää.

Ilmastonmuutos vaikuttaa myös omaan talouteemme ja kasvavan tiedon myötä opimme koko ajan lisää siitä, miten omat kulutustottumuksemme, asumisvalintamme ja sijoituspäätöksemme näkyvät ilmastovaikutuksessamme.

Haluamme kannustaa asiakkaitamme tekemään ympäristöystävällisiä ja vastuullisia valintoja omaan talouteensa liittyvissä asioissa. Vihreä asuntolain on ratkaisu ympäristöstä kiinnostuneelle asuntolainan ottajalle, joka haluaa edistää kestävämpää yhteiskuntaa hankkimalla energiatehokkaan kodin. Sijoittamalla vastuullisiin rahastoihin, sijoitamme samalla myös tulevaisuuteemme. Huomioimalla ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintoon liittyvät ESG-tekijät ja tarjoamalla houkuttelevia sijoitusvaihtoehtoja, voimme samalla vaikuttaa myös yrityksiin ja yhteiskuntaan, jotta ne voivat toimia entistä kestävämmällä tavalla tulevaisuudessa.

Pidetään mielessä, että taloudellinen mielenrauha kuuluu meille jokaiselle ja tehdään yhdessä valintoja, jotka kantavat meitä myös huomenna.

Toivotan sinulle antoisia lukuhetkiä raportin parissa.

Stojko Gjurovski

Danske Bank toteutti jälleen elokuussa 2021 kyselytutkimuksen suomalaisten parissa. Danske Bank on tehnyt vastaavia selvityksiä vuosittain vuodesta 2018 alkaen Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa. Kyselyn aiheena on ollut suomalaisten käsitys omasta taloustilanteestaan nyt ja tulevaisuudessa sekä suomalaisten kokema taloudellinen mielenrauha. Taloudellisen mielenrauhan tasoa seurataan vuosittain Pohjoismaissa Danske Bankin kehittämän indeksin avulla. Taloudellisen mielenrauhan indeksi on rakennettu kysymyksistä, jotka mittaavat ihmisten luottavaisuutta omaan taloudelliseen tilanteeseensa, talouteen liittyvien huolten määrää ja taloudellisen tilanteen tulevaisuudennäkymiä.

Kyselytutkimukseen vastasi 3030 suomalaista ja kaikissa pohjoismaissa vastaajia oli yhteensä 8065. Kyselytutkimuksen aineisto kerättiin Suomessa 13.-24.8.2021.

Suomalaisten taloudellinen mielenrauha korkeampi kuin koskaan aiemmin

Taloudelliseen mielenrauhan osalta suomalaiset ovat perinteisesti tulleet muiden pohjoismaalaisten perässä, mutta uusimpien tutkimustulosten valossa olemme miltei saavuttaneet ruotsalaisten taloudellisen mielenrauhan tason. Tanskan ja Norjan kanssa samalle mielenrauhan tasolle on vielä hieman matkaa. Mikäli kehityskulku jatkuu samanlaisena, saavutamme Pohjoismaisen mielenrauhan tulevina vuosina.

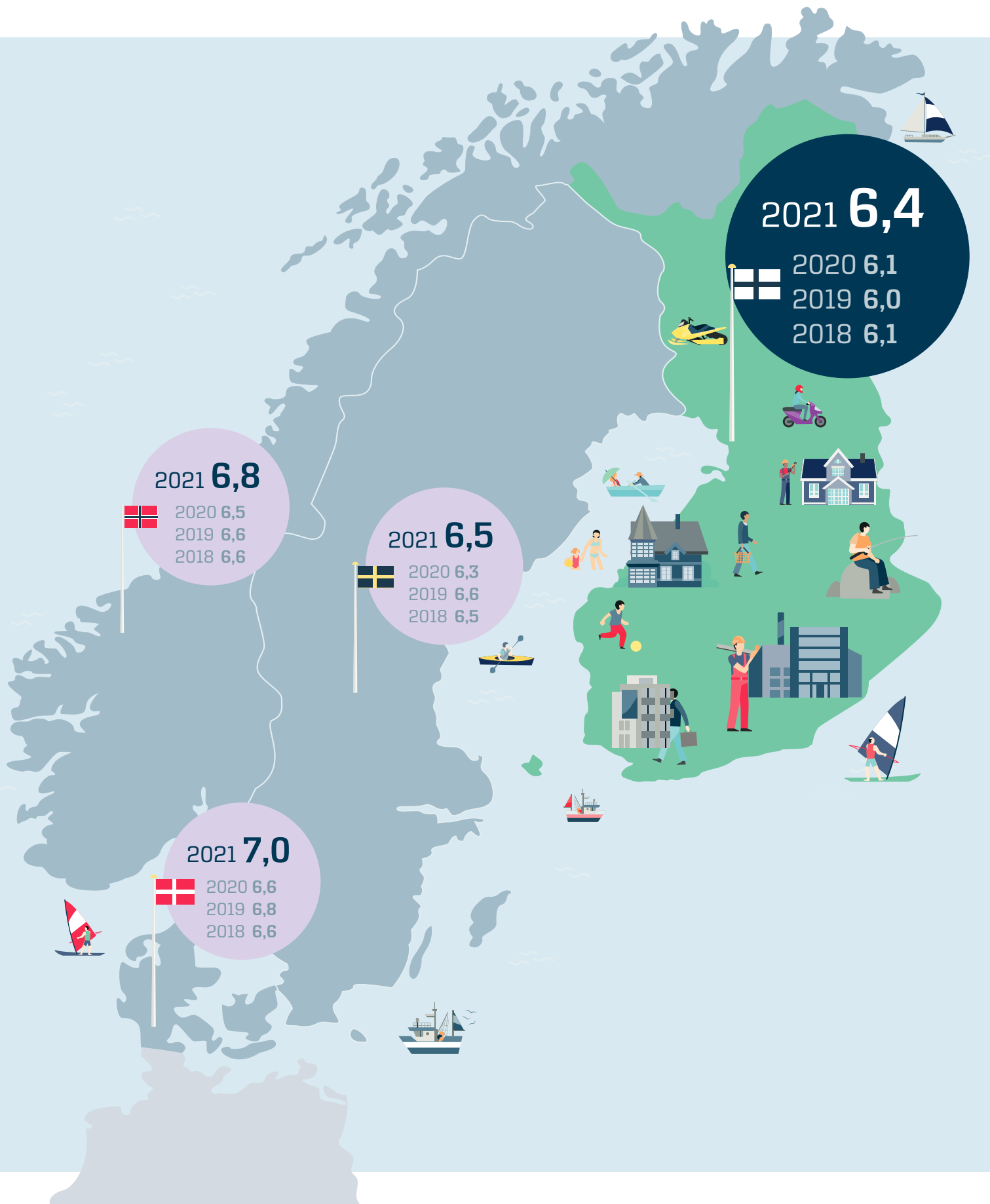
Suomalaisten tilanne taloudellisen mielenrauhan eri indikaattorien kohdalla on parantunut huomattavasti edellisvuosista. Suomalaiset ovat entistä luottavaisempia taloudelliseen tilanteeseensa ja suhtautuvat talouteensa entistä optimistisemmin. Myös huoli rahojen riittävydestä on vähentynyt. Tästä huolimatta suomalaiset ovat edellä mainituissa vielä selvästi muita Pohjoismaita jäljessä, joten mielenrauhan nousuun ei ole vielä varaa tuudittautua. Tulevaisuuden uskoa suomalaisilta onneksi löytyy, sillä uskomme muita pohjoismaalaisia huomattavasti useammin, että taloudellinen tilanteemme on parempi viiden vuoden kuluttua.

Suomalaisten taloudellinen mielenrauha on noussut merkittävästi ja olemme lähes saavuttaneet naapurimaamme Ruotsin.

Muihin Pohjoismaihin verrattuna heikompi taloudellinen mielenrauha on monin paikoin ymmärrettävää. Pohjoismaat ovat globaalilla mittapuulla vauraita maita, mutta Suomen bruttokansantuote kansalaista kohden on vertailussa olevien Pohjoismaiden alhaisin. Suomen historia vauraana maana on myös varsin lyhyt, eikä meillä ole yhtä paljon niin kutsuttua vanhaa rahaa kuin muissa Pohjoismaissa.

Myös 90-luvun alun lama ja sen seuraukset vaikuttavat edelleen suomalaisten rahasuhteeseen. Erityisesti tätä taustaa vasten on yllättävää, miten hyvin suomalaiset ovat saavuttaneet ruotsalaisia taloudellisessa mielenrauhassa.

Koronapandemian taloudelliset vaikutukset saattavat edelleen vaikuttaa joidenkin ryhmien taloudelliseen mielenrauhaan toisia enemmän. Pandemia iski erityisesti naisvaltaisiin aloihin ja saattaa tämän takia vaikuttaa naisten taloudelliseen mielenrauhaan heikentävästi. Talous on vähitellen näyttänyt vahvoja elpymisen merkkejä, ja joidenkin vastaajien usko omaan taloudelliseen tilanteeseen ja erityisesti tulevaisuuteen on vahvistunut.

2021 **6,4**
2020 6,1
2019 6,0
2018 6,1

2021 **6,8**
2020 6,5
2019 6,6
2018 6,6

2021 **6,5**
2020 6,3
2019 6,6
2018 6,5

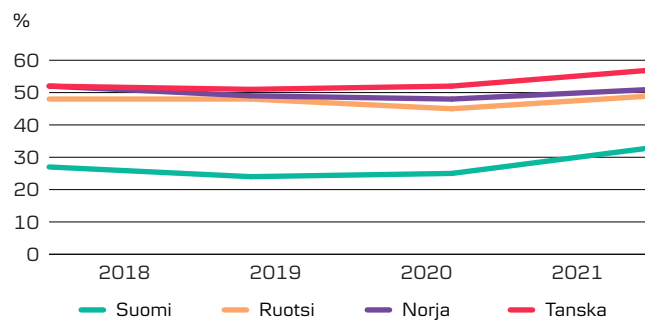
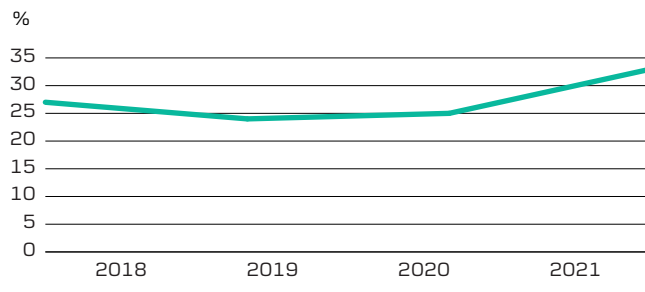
2021 **7,0**
2020 6,6
2019 6,8
2018 6,6

Luotto omaan taloustilanteeseen nousussa

Tutkimus luo positiivista kuvaa siihen, että suomalaiset luottavat omaan taloustilanteeseensa, sillä luotto omaan talouteen on korkeammalla tasolla kuin koskaan aiemmin.

Omaan taloudelliseen tilanteeseen luottavaisesti suhtautuvien määrä

Nousua luottavaisuudessa on havaittavissa myös muissa Pohjoismaissa, mutta Suomen osalta luottavaisuuden nousu on suurinta.

Merkittävästä noususta huolimatta suomalaiset ovat kuitenkin edelleen muita pohjoismaalaisia huomattavasti vähemmän luottavaisia omaan taloudelliseen tilanteeseensa.

Huolet rahojen riittäväydestä kääntyneet laskuun

Huoli rahojen riittäväydestä on pienentynyt kaikissa Pohjoismaissa vuodesta 2020. Pidemmän aikavälin vertailu osoittaa kuitenkin, että huoli rahojen riittäväydestä on pienentynyt erityisesti Suomessa ja Tanskassa, jossa viikoittain tai useammin tuloistaan ja menoistaan huolehtivien määrä on alimmillaan koko neljän vuoden mittaushistorian aikana.

Myös Ruotsissa tilanne on tänä vuonna parempi kuin 2020, mutta huonompi kuin vuosina 2018 ja 2019. Norjassa tilanne on pysynyt kutakuinkin samana.

Parantuneesta tilanteesta huolimatta suomalaiset huolehtivat edelleen huomattavasti muita pohjoismaalaisia enemmän rahojensa riittäväydestä. Ainakin osittain huolehtiminen on aiheellista, sillä suomalaisten ostovoima on heikempi kuin norjalaisten, ruotsalaisten ja tanskalaisten*. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että suomalaisilla jää pakollisten kulujen, kuten asumiseen ja elämiseen liittyvien menojen

jälkeen vähemmän rahaa käytettäväksi muuhun kuin muilla pohjoismaalaisilla. Huolten taustalla on saattaa olla myös muita kulttuuriin ja maiden historiaan liittyviä syitä.

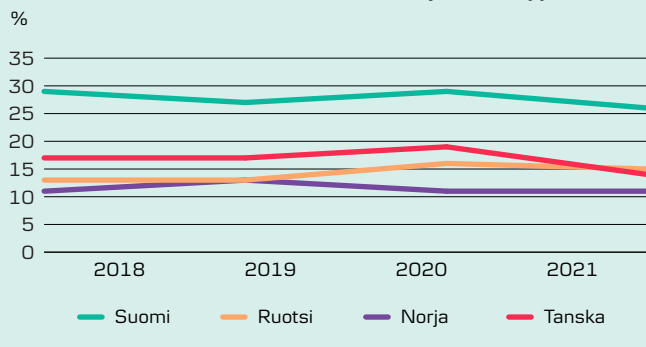
Suomessa ei ole samanlaista säästämisen ja sijoittamisen kulttuuria kuin esimerkiksi Ruotsissa. Ruotsissa kansalaisia on aktiivisesti kannustettu sijoittamaan osakkeisiin ja rahastoihin, mutta Suomessa näin ei ole ollut. Tämän takia sijoittamisen myötä saavutettava vaurastumisajattelu ei ole muodostunut suomalaisille yhtä vahvaksi.

Riittävä taloudellinen puskuri on yksi taloudellista mielenrauhaa tuova elementti. Suomalaisen tileillä on ennätysmäärä rahaa, koska kulutusmahdollisuudet

vähenevät merkittävästi koronapandemian aikana ja rahaa jäi enemmän säästöön. Saattaa olla, että ylimääräinen raha on vähentänyt suomalaisten taloushuolia.

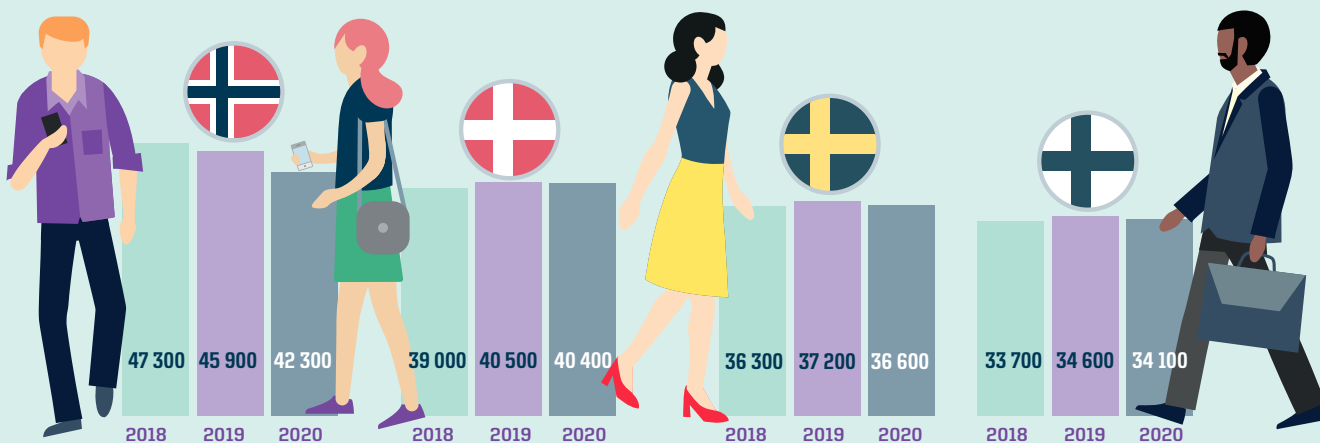
Ei ole yllättävää, että pienituloisimmat vastaajat ovat useammin huolissaan rahojensa riittävydestä kuin suurituloisemmat. Myös yhden aikuisen taloudessa asuvat, sekä lapsettomat että yksinhuoltajat, ovat useammin huolissaan rahojensa riittävydestä kuin vastaajat keskimäärin. Muutoin lapsettomat henkilöt ovat rahojen riittävyden suhteen huomattavasti huolettomampia kuin ne, joiden taloudessa asuu lapsia. Kotitalouden pienet tulot yhdistettynä suuriin menoihin aiheuttaa taloudellista epävarmuutta ja huolta rahojen riittävydestä. Kun rahaa ei jää pakollisten menojen jälkeen yli, säästäminen pahan päivän varalle tai jotakin suurempaa investointia varten vaikeutuu. Kyselyssä suurin taloudellinen huolenaihe olikin se, että vastaajat eivät uskoneet heillä olevan varaa yllättäviin menoihin.

Huolissaan viikoittain tai useammin rahojen riittävydestä

Ostovoimastandardin avulla voidaan vertailla ostovoimaa eri maissa ottamalla huomioon maiden tulotaso ja hintataso. Jos valtiossa X on hieman matalampi tulotaso kuin valtiossa Y, mutta huomattavasti matalampi hintataso, on valtiossa X ostovoima valtiota Y korkeampi.

Ostovoimastandardilla korjattu euromääräinen bruttokansantuote asukasta kohti

*(Lähde: Eurostat).

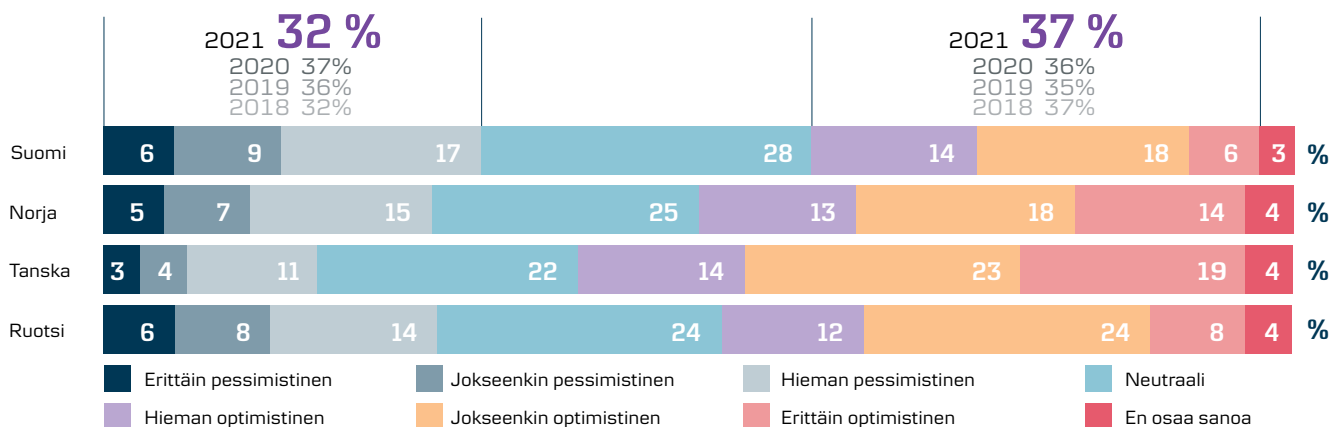
Pohjoismaiden pessimistisimmät ja toiveikkaimmat löytyvät Suomesta

Suomalaiset suhtautuvat muita pohjoismaalaisia pessimistisemmin omaan talouteensa. Positiivista kuitenkin on, että optimistisesti talouteensa suhtautuvien määrä on myös Suomessa suurempi kuin pessimistisesti suhtautuvien määrä. Vuosina 2019-2020 vaakakuppi kallistui toisin päin, sillä pessimistisesti suhtautuvia oli hieman enemmän kuin optimisteja.

Vaikka suomalaiset näyttäytyvät hieman pessimistisenä kansana nykyhetkeä arvioidessaan, tulevaisuuden suhteen suomalaiset ovat Pohjoismaiden toiveikkaimpia jo toisena vuotena peräkkäin.

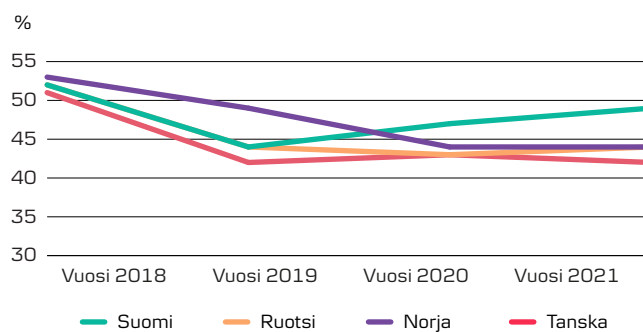
Noin joka toinen suomalainen uskoo, että heidän taloudellinen tilanteensa on parempi viiden vuoden kuluttua, kuin mitä se on tällä hetkellä.

Oletko yleisesti ottaen pessimistinen vai optimistinen taloudellisen tilanteesi suhteen?

Tähän voi ainakin osittain vaikuttaa se, että Suomessa taloudellinen tilanne on viime vuosina ollut muita Pohjoismaita heikempi ja kun se on vähitellen parantunut, on myös usko tulevaisuuteen nousussa. Muut pohjoismaalaiset eivät todennäköisesti näe oman maansa tai oman henkilökohtaisen taloutensa merkittävän parantumisen olevan kovin todennäköistä tai edes mahdollista, koska tilanne on jo valmiiksi hyvä. Suomella on Pohjoismaista eniten mahdollisuuksia taloudellisen tilanteen parantumiseen niin valtio- kuin yksilötasollakin.

Millainen odotat taloudellisen tilanteesi olevan 5 vuoden kuluttua suhteessa nykytilanteeseen? Vastajat, jotka odottavat taloudellisen tilanteensa olevan parempi

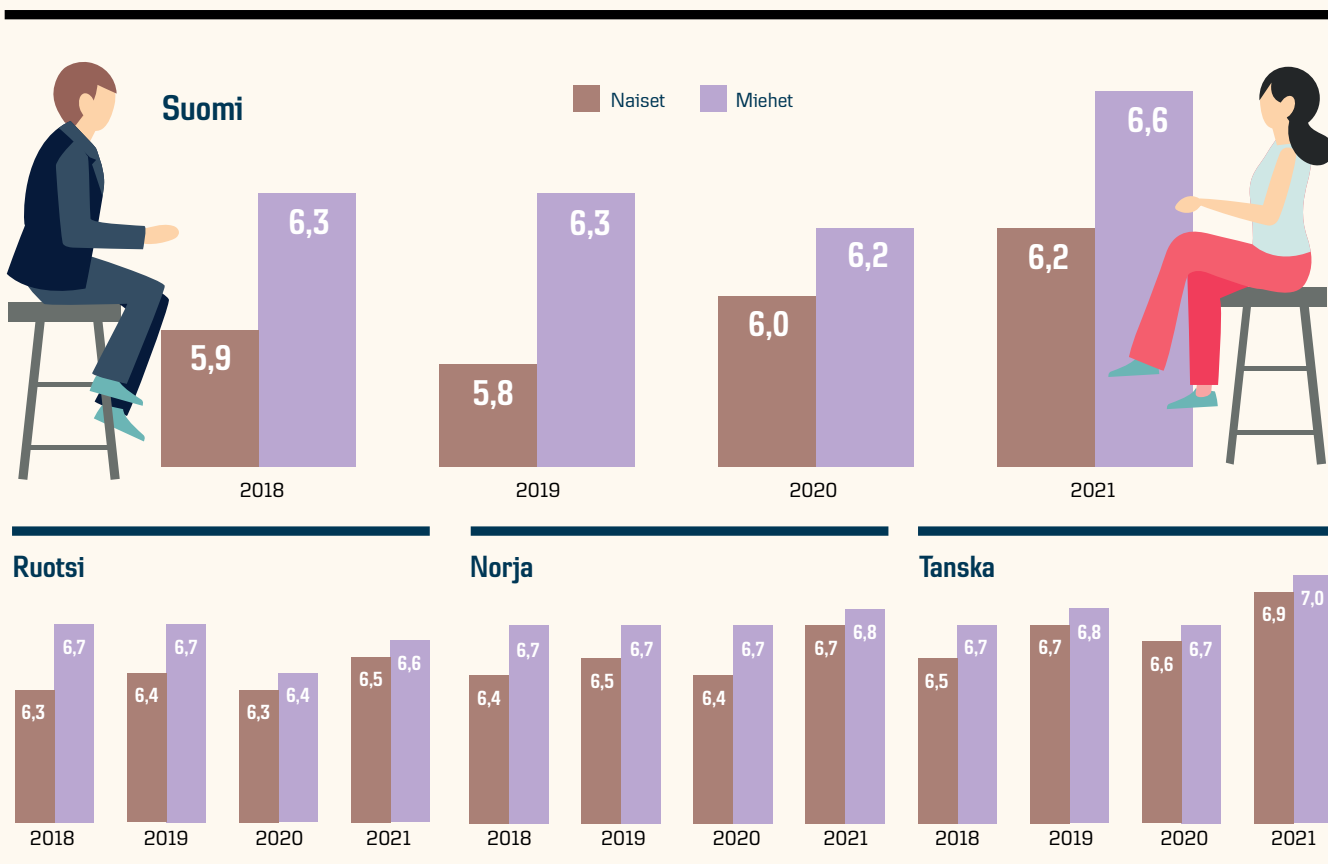

Lasikatto lompakossa? Suomalaisten naisten taloudellinen mielenrauha on Pohjolan alhaisin

Mikäli ero suomalaisten miesten ja naisten taloudellisen mielenrauhan välillä olisi samankokoinen kuin muissa Pohjoismaissa, olisimme jo saavuttaneet Ruotsin taloudellisen mielenrauhan tason. Suomalaisten miesten taloudellinen mielenrauha on ruotsalaisten miesten kanssa samaa tasoa, mutta suomalaisten naisten taloudellinen mielenrauha laahaa

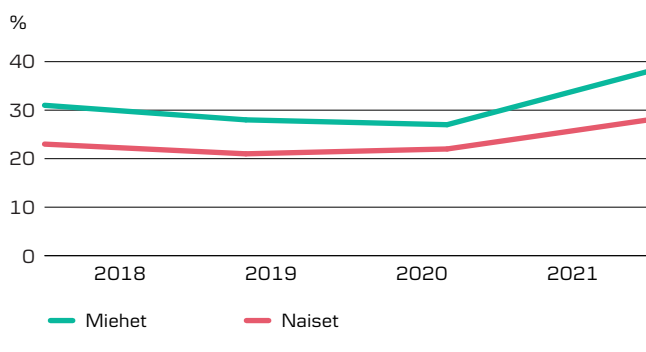
jäljessä ruotsalaisiin naisiin nähden, ja ero norjalaisiin ja tanskalaisiin naisiin on vielä suurempi.

Sukupuolten välillä on pieni ero kaikissa Pohjoismaissa, mutta Suomessa kuilu on selvästi muita Pohjoismaita suurempi.

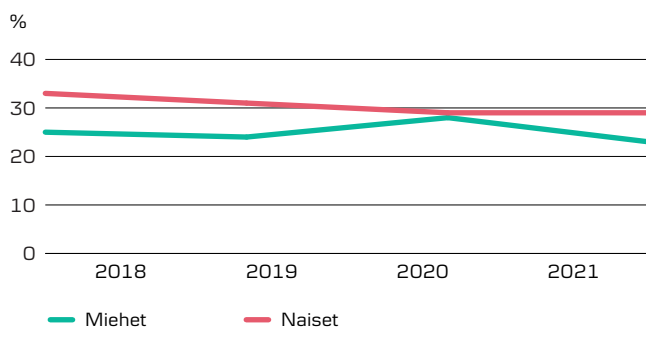
Suomalaiset miehet myös suhtautuvat taloustilanteeseensa suomalaisia naisia huomattavasti luottavaisemmin. Sekä miesten että naisten luottavaisuus talouteensa on noussut ja on nyt korkeammalla tasolla kuin kertaakaan aikaisemmin. On kuitenkin huolestuttavaa, että ero miesten ja naisten välillä on samanaikaisesti kasvanut.

Omaan taloudelliseen tilanteeseen luottavaisesti suhtautuvien määrä

Toinen huolestuttava kehityskulku on, että aiemmin kerrottu havainto suomalaisten rahahuolten vähenemisestä on lähes kokonaan miesten rahahuolten vähenemistä. Viikoittain tai useammin rahojen riittävydestä huolissaan olevien miesten osuus on laskenut huomattavasti vuodesta 2020, kun taas naiset huolehtivat rahojen riittävydestä kutakuinkin yhtä paljon kuin viime vuonna.

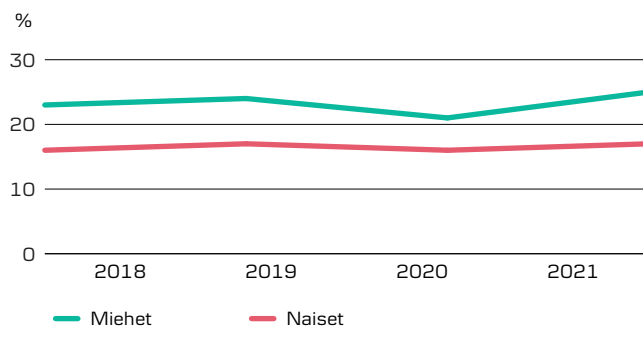
Huolissaan viikoittain tai useammin rahojen riittävydestä

Miksi suomalaisten naisten taloudellinen mielenrauha on niin heikko?

Osa viimeaikaisesta kehityksestä on todennäköisesti selitettävissä koronapandemiolla, sillä se on vaikuttanut naisvaltaisiin aloihin miesvaltaisia aloja rajummin. Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2020 lopussa naisten työllisyysaste oli 1,5 prosenttia pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Miesten työllisyysaste oli samanaikaisesti kutistunut vain 0,3 prosenttia. Pandemia on näin ollen vaikuttanut naisten tulonsaantimahdollisuuksiin miehiä rajummin. Osa eroista on selitettävissä pidempiaikaisten

Tuskin koskaan huolissaan rahojen riittävydestä

rakenteellisten erojen avulla. Suomessa työmarkkinat ovat melko eriytyneet sukupuolten välillä, mikä on yksi suuri tekijä naisten ja miesten välisessä palkkaerossa. Vaikka työmarkkinoiden eriytyminen on melko suurta kaikissa Pohjoismaissa, on se erityisen suurta Suomessa. Euroopan työolotutkimuksen mukaan (2015) Suomessa oli Euroopan toiseksi eriytyneimmät työmarkkinat heti Viron jälkeen. Suomessa naisten keskimääräinen palkkataso oli vuonna 2019 83 % miesten palkkatasosta. Palkkaero ovat nähtävissä myös samalla alalla työskentelevien naisten ja miesten välillä.

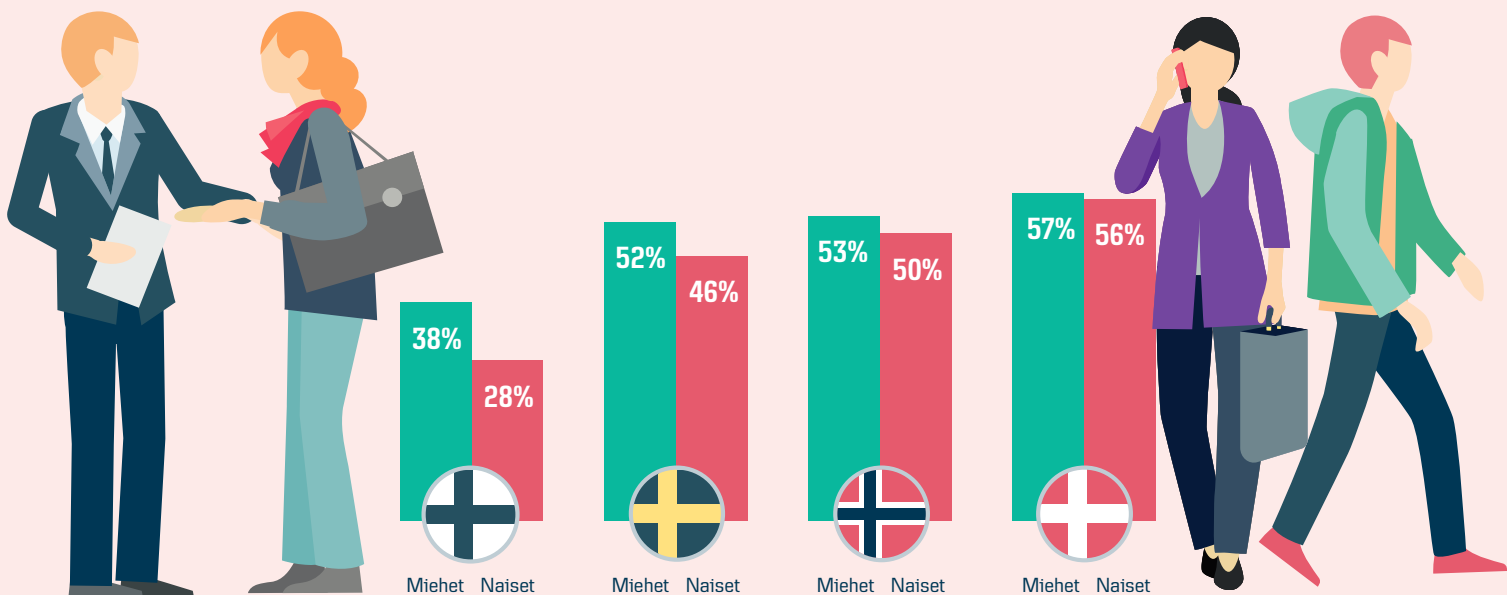
Erot naisten ja miesten taloudellisen mielenrauhan suhteen voidaan ainakin osittain selittää tuloerojen avulla. Kuitenkin myös samassa tuloluokassa olevien naisten ja miesten välillä on nähtävissä pieniä eroja.

Miehet kaikissa tuloluokissa näyttävät huolehtivan rahojen riittävydestä hieman samoissa tuloluokissa olevia naisia harvemmin. Tulosta selvittävä tekijä saattaa olla se, että perheissä, joissa vanhemmat ovat eri sukupuolta, perheen niin kutsutut metatyöt jäävät useammin naisen harteille. Nämä pitävät sisällään arjen organisointia, päivittäistavaroiden hankkimisen suunnittelua ja siihen liittyvää arjen talousasioista huolehtimista.

Yksi selittävä tekijä miesten parempaan taloudelliseen mielenrauhaan voi myös olla pörssikurssien nousu ja siitä syntynyt euforia ja usko tulevaisuuteen. Danske Bankin vuoden 2020 kyselyn ja Euroclear Finlandin tilastojen mukaan miehet sijoittavat naisia useammin. Tästä syystä pörssikurssien vaihtelutkin mahdollisesti vaikuttavat miehiin naisia vahvemmin.

Vuonna 2021 omaan taloudelliseen tilanteeseensa luottavaisesti suhtautui

Kenellä sitten on taloudellinen mielenrauha?

Viereiselle janalle on asetettu erilaisia ryhmiä sen mukaan, missä määrin he suhtautuvat luottavaisesti omaan taloudelliseen tilanteeseensa. Mitä korkeampi luku on, sitä luottavammin ryhmä keskimäärin suhtautuu taloudelliseen tilanteeseensa.

Tulot vaikuttavat luonnollisesti taloudellisen mielenrauhan määrään ja luottamukseen omasta taloudellisesta tilanteesta. Mitä suuremmat tulot, sitä enemmän on luottamusta.

Kaikki suurituloiset ryhmät ovat keskituloisia luottavaisempia ja kaikki keskituloiset ovat kaikkia pienituloisia ryhmiä luottavaisempia. Kautta linjan miehet suhtautuvat naisia luottavammin omaan taloudelliseen tilanteeseensa.

Nuoret naiset luottavat poikkeuksellisen vähän talouteensa

Kun tarkastellaan viereiselle janalle asettuja sukupuolta ja ikää kuvaavia ryhmiä, nähdään että miesten keskuudessa omaan talouteensa luottaa vahvimmin nuoret miehet. Sen sijaan naisten keskuudessa tilanne kääntyy päälleen, ja nuoret naiset suhtautuvat ikäryhmistä vähiten luottavaisesti omaan talouteensa.

Nuoret naiset ovat erityisesti huolissaan siitä, ettei heillä ole varaa elää sellaista elämää kuin he haluaisivat. Tämä huolettaa myös nuoria miehiä enemmän kuin muun ikäisiä suomalaisia, mutta nuoret miehet eivät ole asiasta kuitenkaan yhtä huolissaan kuin nuoret naiset.

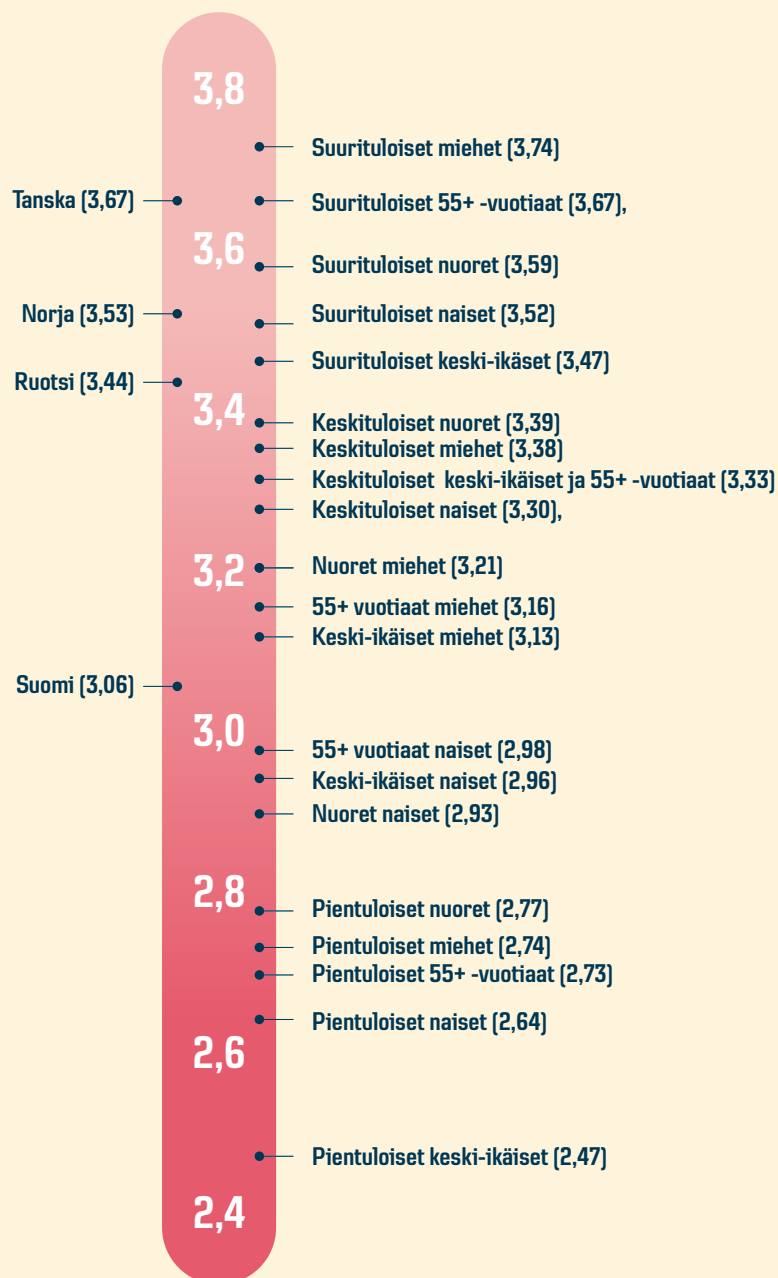
Toinen nuorten naisten taloudellinen huolenaihe on, ettei heillä ole varaa yllättäviin menoihin. Tämä huolettaa merkittävästi myös muita vastaajia, erityisesti kaikenikäisiä naisia.

Vaikka nuoret naiset eivät ole luottavaisia omaan taloudelliseen tilanteeseensa, he ovat kuitenkin optimistisempia kuin keski-ikäiset naiset ja heillä on enemmän tulevaisuudenuskoa kuin vanhemmilla naisilla. Toisin sanoen, nuoret naiset uskovat vanhempia naisia useammin, että heidän taloudellinen tilanteensa tulee olemaan nykyistä parempi viiden vuoden kuluttua. Niin kuin muidenkin naisten, nuorten naisten luottavaisuus omaan taloudelliseen tilanteeseensa on noussut vuodesta 2020, mutta ei samassa suhteessa kuin nuorten miesten.

Yksi syy nuorten naisten luottavaisuuden alhaisuuteen saattaa olla koronapandemia, joka on vaikuttanut erityisesti palvelualoihin, jotka työllistävät tyypillisesti nuoria naisia. Osalla näistä aloista pandemian vaikutukset näkyvät edelleen ja pandemiatilanteen vaihtelu aiheuttaa epävarmuutta työn jatkumisen suhteen.

Kansankapitalismi ja taloudellinen mielenrauha kuuluvat kaikille

Suomalaiset näyttävät yllättävän tyytyväisiltä talouteensa. Koronapandemia aiheutti suuren shokin maailmantalouteen ja painoi myös Suomen bruttokansantuotteen laskuun vuonna 2020. Tästä huolimatta suomalaisten taloudellinen mielenrauha pysyi melko vakaana, ja vuonna 2021 mielenrauha on noussut mittaushistorian uuteen ennätykseen. Suomalaisten mielenrauhaindeksi kuroi Ruotsin etumatkan lähes kiinni, ja odotukset oman talouden tilanteesta 5 vuoden päästä olivat korkeimmat kaikista Pohjoismaista. Talouden ripeä elpyminen ja työllisyystilanteen kohentuminen selittävät varmasti suuren osan mielenrauhan noususta, mutta muita Pohjoismaita vankemman luoton tulevaisuuteen täytyy selittyä myös muilla tekijöillä.

Monet muut tilastot tukevat ajatusta suomalaisten suhteellisen hyvästä pärjäämisestä korona-aikana sekä tunnelmien kohoamisesta vuonna 2021. Eurobarometri-kyselyn mukaan suomalaiset ovat selvinneet helpoiten korona-ajan rajoituksista kaikista EU-maiden kansalaisista. Jopa 19 prosenttia sanoo selviytymisen olleen helppoa tai elämänlaadun parantuneen kriisin aikana, kun vain 10 prosenttia on pitänyt sopeutumista vaikeana tai hyvin vaikeana. Hyvän selviytymisen jälkeen taloudessa on tapahtunut mielenrauhaa lisääviä asioita. Yhteiskunnan avautuminen on lisännyt avoimien työpaikkojen määrää huomattavasti, mikä parantaa turvallisuuden tunnetta. Korona-aikana useimmilla jäi rahaa säästöön ja osakekurssien nousu on tehnyt suomalaisista vauraampia kuin koskaan ennen. Suuremmat arjen puskurit kohentavat mahdollisuuksia selvitä yllättävistä menoista. Suhdanteiden kohentuminen näkyy myös Tilastokeskuksen mittaamassa kuluttajien luottamuksessa, joka on ollut historiaan nähden erittäin korkealla vuonna 2021.

Vaikka taloudellisen mielenrauhan noususta ja vahvasta luottamuksesta parempaan huomiseen voidaan iloita, raportista löytyy myös murehtimisen aiheita. Suomalaisten luottamus omaan talouteen jää vieläkin jälkeen muista pohjoismaalaisista, eli kiinnikurottavaa riittää. Ero muihin Pohjoismaihin on ymmärrettävää, sillä niiden bruttokansantuote henkeä kohti laskettu on suurempi ja julkinen talous paremmassa kunnossa. Takamatka muihin Pohjoismaihin saattaa toisaalta osaltaan selittää suomalaisten suurempaa tulevaisuudenuskoa. Muiden ottaminen kiinni nähdään mahdolliseksi, eli suomalainen sisu näyttää olevan voimissaan.

Huoli rahojen riittävydestä laski Suomessa, mutta vain miesten keskuudessa. Naisten huoli omasta taloudesta ei kohentunut merkittävästi ja taloudelliseen tasa-arvon saavuttamiseksi voisi tehdä enemmän. Nuorten naisten mielenrauha jää jälkeen keski-ikäisistä ja iäkkäämmistä naisista, mutta nuoret miehet ovat miesten keskuudessa mielenrauhan kärjessä. Tytöt menestyvät koulujen PISA-vertailuissa poikia paremmin ja nuoret naiset pärjäävät työelämässä hyvin, joten paremman taloudellisen mielenrauhan saavuttamiseen pitäisi löytyä eväitä. Taloustaitojen opetus eri oppiasteilla ja rohkaiseminen sijoittamiseen jo nuorella iällä voisivat auttaa tämän lasikaton rikkomisessa. Kansankapitalismi ja taloudellinen mielenrauha kuuluvat kaikille.

